

LitLab Leesclub

Leesclub 38: Utopie & dystopie

Klont van Maxim Februari

Spelregels

In deze leesclub discussieer je met een groepje van 4 tot 6 lezers over *Klont* van Maxim Februari. Je doet dat aan de hand van kaartjes met vragen over de tekst. De leesclub begint met een korte inleiding, die een van de spelers voorleest. Daarna volgen 4 rondes:

1. Ronde 1 bestaat uit 5 quizvragen over de tekst. Een van de spelers leest de vragen voor en alle spelers (inclusief voorlezer) schrijven hun antwoorden op een blaadje. Na het omdraaien van de laatste vraag verschijnen de juiste antwoorden in beeld. Daarna berekent iedereen zijn score.
2. Ronde 2 is een algemeen vragenrondje over de tekst: de spelers benoemen om de beurt wat ze onduidelijk vonden en proberen samen een antwoord te vinden. Als de grootste onduidelijkheden opgelost zijn, begint ronde 3.
3. Degene met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje van de discussievragen omdraaien van een stapel naar keuze. Hij of zij geeft antwoord op de vraag, waarna de rest mag reageren. Vervolgens kiezen de overige spelers om de beurt een kaartje van een van beide stapels. Als een discussievraag herhaalt wat eerder in het gesprek al aan bod gekomen is, mag de speler die aan de beurt is een volgende kaart omdraaien. Dit gaat zo door totdat alle kaartjes omgedraaid zijn.
4. Aan het einde van de discussie komen de spelers samen tot een oordeel over de tekst. In ronde 4 geven ze een oordeel uitgedrukt in sterren en motiveren zij hun keuze.

Deze leesclub werd ontwikkeld door de redactie van LitLab, een digitaal laboratorium voor literatuuronderzoek op de middelbare school. Ga voor meer lesmateriaal naar www.litlab.nl. Een docentenhandleiding en een didactische verantwoording van deze werkvorm zijn beschikbaar via www.litlab.nl/docenten.

Deze leesclub is gratis beschikbaar onder de Creative Commons licentie 'Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Internationaal'.

Inleiding

‘Weet je wat het gevolg is als je niet langer geïnteresseerd bent in de roman? In het individuele gedrag van mensen? Als je alleen nog kijkt naar bij elkaar opgetelde gegevens over dat gedrag? Naar data? Dan wordt iedereen gelijk.’ (77)

Aan het begin van Maxim Februari's roman *Klont* stuurt ambtenaar Bodo Klein een aankondiging van zijn eigen dood naar zijn collega's. Hij doet de mededeling via een bestandstype dat niemand kan openen. Terwijl zijn collega's hun best doen om het bestand te ontcijferen en de ambulance al onderweg is naar zijn huis, ziet Klein van zijn zelfdoding af. Ondertussen reist Alexei Krups de wereld over met een lezing over het einde van de roman door digitale technologie. Door ideeën van anderen te stelen groeit hij uit tot een wereldberoemde denker, totdat zijn plagiaat aan het licht komt. Beide mannen proberen grip te krijgen op een wereld die in snel tempo aan het digitaliseren is, maar verliezen de macht over hun eigen leven. *Klont* laat je nadenken over de grote invloed van digitale technologie en van de 'klont' op jouw dagelijkse leven. Worden we geregeerd door 'algoritmen'? Zijn wij als mensen nog de baas over het internet? En wat kan een roman je over deze vragen leren? Daarover ga je met elkaar in discussie.

Ronde 1: Quiz

Draai de 5 kaartjes met quizvragen een voor een om en noteer allemaal het antwoord op een blaadje.

Ronde 2: Vragenrondje

Wat vond je onduidelijk in *Klont*, wat begreep je niet zo goed? Formuleer om de beurt een vraag over de tekst en probeer samen tot een antwoord te komen.

Ronde 3: Discussievragen

De speler met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje omdraaien van een van de twee stapels met discussievragen.

Ronde 4: Oordeel

Geef *Klont* samen een waardering uitgedrukt in sterren. Beargumenteer vervolgens jullie keuze. Wat vonden jullie goed en wat juist minder goed? Heeft de discussie jullie individuele oordeel veranderd, en zo ja, hoe? Probeer voorbeelden en argumenten te halen uit jullie reacties op de discussievragen.

Quizvraag 1

Van welk ministerie is Kirsten Elias de minister?

LitLab

Quizvraag 2

Hoe heet het tijdschrift waarvan Richard Harris hoofdredacteur is?

LitLab

Quizvraag 3

Wanneer Alexei Krups in de cockpit mag zitten, ziet hij iets in de verte. Wat ziet hij?

LitLab

Quizvraag 4

Waardoor moet Colettes dochter Nadine tijdelijk haar huis verlaten?

LitLab

Quizvraag 5

Wie is de enige ik-verteller in dit verhaal?

LitLab

Antwoorden

1. Het Ministerie van Veiligheid
2. Blink & Bluster
3. (De inslag van) raketten
4. Als gevolg van hevige regenval / een overstroomd riool.
5. Alexei Krups

LitLab

Feest der herkenning? 1/8

Wat is 'de klont' volgens jou precies? Probeer in je eigen woorden uit te leggen wat Alexei Krups onder dit begrip verstaat.

Feest der herkenning? 2/8

Denk jij dat er in onze wereld ook zoiets bestaat als 'de klont' en waarom wel of niet?

Feest der herkenning? 3/8

Een van de kenmerken van de klont is dat alle data en persoonsgegevens in deze klont een digitale afspiegeling vormen van ons leven. Hoe zit dat bij jou: wat zijn de belangrijkste apps die gegevens over jou verzamelen, en wat doen die apps daarmee?

Feest der herkenning? 4/8

In het hoofdstuk 'Krups verklaart de Klont' bekritiseert Krups het idee om verkiezingen te organiseren via digitale stemapps. Wat is volgens jou het belangrijkste voordeel en het belangrijkste nadeel van dat idee?

Feest der herkenning? 5/8

In deze roman laat Maxim Februari je nadenken over de invloed van digitale technologie op ons leven. Hoe denk jij hierover: is die invloed klein, gemiddeld of groot, en waarom?

Feest der herkenning? 6/8

Krups stelt dat 'de mens, die zich eeuwenlang had ontwikkeld en bijgeschaafd tot een kennend wezen, nu, met de opkomst van de digitale techniek, binnen een paar decennia degradeerde tot een gekend wezen' (p.98). Wat vind jij van deze stelling?

Feest der herkenning? 7/8

Lees het citaat uit de inleiding nogmaals. Vind jij ook dat er een risico kleeft aan een wereld waarin mensen alleen nog beoordeeld worden op basis van data over hun gedrag? Zo ja, leg uit wat dat risico dan is volgens jou. Zo nee, leg uit waarom niet.

Feest der herkenning? 8/8

Is jouw mening over de macht van digitale technologie veranderd door het lezen van Klont, en zo ja, hoe?

Feest der
herkenning? 3/8

Feest der
herkenning? 2/8

Feest der
herkenning? 1/8

Feest der
herkenning? 6/8

Feest der
herkenning? 5/8

Feest der
herkenning? 4/8

Feest der
herkenning? 8/8

Feest der
herkenning? 7/8

Stof tot nadenken? 1/8

Soms spreekt de ik-verteller Alexei Krups jou als lezer aan met 'edelachtbare'. Wie wordt er doorgaans zo aangesproken, en welke rol in het verhaal geeft hij daarmee aan jou als lezer?

Stof tot nadenken? 2/8

Tijdens het verhaal blijkt dat Krups op grote schaal plagiaat gepleegd heeft en onbetrouwbaar is. Tegelijkertijd is hij de verteller van het verhaal. Maakt deze achtergrond hem tot een onbetrouwbare verteller volgens jou, en waaruit blijkt dat wel of niet?

Stof tot nadenken? 3/8

Alexei Krups en Bodo Klein zijn allebei belangrijke personages in het verhaal, maar alleen het verhaal van Krups wordt verteld vanuit een ik-perspectief. Wat is daarvan het effect voor het beeld dat jij van beide personages krijgt?

Stof tot nadenken? 4/8

Bodo Klein en Alexei Krups zijn allebei nogal eigenaardige personages. Welke drie steekwoorden zou jij kiezen om elk van deze twee personages te beschrijven, en waarom deze?

Stof tot nadenken? 5/8

Wat was volgens jou de reden dat Bodo Klein van plan was om zelfmoord te plegen? En waarom zag hij er toch vanaf?

Stof tot nadenken? 6/8

Tijdens een lezing wordt Krups gevraagd naar zijn mening over drones die zelfstandig raketten afvuren. Wanneer het vliegtuig van Krups boven een oorlogsgebied vliegt, ziet hij met eigen ogen de raketten inslaan (p.72). Kun jij uitleggen wat het verband is tussen deze twee scènes?

Stof tot nadenken? 7/8

Alexei Krups doet een aantal uitspraken over het genre van de roman. Zoals: 'De roman is tegenwoordig nog de enige machine die betekenis zoekt in een vat vol gegevens' (p.226). Wat bedoelt Krups hiermee precies? Lees eventueel ook het citaat uit de inleiding opnieuw.

Stof tot nadenken? 8/8

Klont is zelf natuurlijk ook een roman, die via personages 'betekenis zoekt in een vat vol gegevens'. Zie jij een verband tussen Krups' waarschuwingen voor menselijk controleverlies en de ontwikkeling die Bodo Klein en Alexei Krups doormaken?

Stof tot
nadenken? 3/8

Stof tot
nadenken? 2/8

Stof tot
nadenken? 1/8

Stof tot
nadenken? 6/8

Stof tot
nadenken? 5/8

Stof tot
nadenken? 4/8

Stof tot
nadenken? 8/8

Stof tot
nadenken? 7/8